

культури, письменниць, художниць. Тим самим зроблений неоціненний внесок у культурно-освітній та мистецький розвиток Полтавщини.

Джерела та література

1. Айзеншток І. П. Гулак-Артемівський. Матеріали до біографії та історично-літературної оцінки / І. П. Айзеншток // Бібліотека українських класиків. – Твори, видання третє. Праці Інституту Тараса Шевченка. – Х. : Державне видавництво України, 1930. – С. 170, 172, 209–210, 214, 218–219.
2. Загайко П. К. Полтавські дороги Кобзаря / П. К. Загайко. – Полтава : Криниця, 1990. – С. 6.
3. Кочерга Н. К. Нащадки Пушкіна і Гоголя в Полтавському дівочому інституті/ Н. К. Кочерга // Слов'янський збірник. – Полтава : Слов'янський клуб, 2008. – Вип. VII.
4. Мазанов П. И. Полтавский институт благородных девиц 1818–1898. – Репринтне видання / П. И. Мазанов. – Полтава : ПолтНТУ, 2013.
5. Очерки русской культуры XIX века. – 2 тома. – М., 1998. – С. 458.
6. Полтавщина. Енциклопедичний довідник / відп. ред. А. В. Кудрицький. – К. : «Українська Енциклопедія» ім. М. П. Бажана. – С. 158.
7. Ротач П.П. Рояль Алоїза Єдлічки / П. П. Ротач // Наука і культура. Україна. – К. : Знання, 1986. – С. 427.
8. Фондова збірка Полтавського літературно-меморіального музею І. П. Котляревського. – К.В.№, інв. № 126–128 рукописи.
9. Яновська Л. О. Сучасне становище селянки-українки (доповідь, прочитана на І-му Всеросійському жіночому з'їзді 12 грудня 1908 року) //Любов Яновська. Твори в двох томах. Том другий. – К. : Дніпро, 1991. – С. 642–645.

**Наталія Курило
м. Старобільськ**

СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ ОЧИМИ СТУДЕНТІВ

Загально відомо, що бібліотека навчального закладу – є показником його статусу. Наявний бібліотечний фонд можна порівняти із золотим запасом – це недоторканий скарб, це історія, наука, традиції. Бібліотека – це фундамент вишу: рівень його матеріального достатку, можливість навчально-методичного забезпечення, обов'язкова умова акредитації спеціальностей тощо.

З моменту свого існування бібліотека виступає осередком освіти, місцем доступу до потрібної користувачу інформації. Всі ми добре пам'ятаємо час проведений в читальних залах, замовлення книг на нічному абонементі. Навчання не обходилося без відвідування бібліотеки. І це не лише підручники, а й матеріал для підготовки до практичних занять, екзаменів, написання курсових тощо. Однак сьогодні в читальних залах не так багато відвідувачів. Чому студенти стали не так часто відвідувати бібліотеку? Статистика переконливо свідчить про зниження відвідування студентами не тільки читальної зали, а й інших бібліотечних відділів. Хоча

вони не перестали при цьому готуватися до занять, складати екзамени, писати дипломні проекти. Просто у бібліотеки з'явилася серйозна конкуренція – Інтернет. (Відразу відзначимо, що в своїй статті ми будемо розмежовувати поняття «інформація бібліотечного веб-сайту», до якої будемо відносити інформацію, яку можна отримати на сайтах бібліотек та «інтернетну інформацію», яку будемо розглядати як решту інформації, яку можна отримати за допомогою Інтернету).

Для з'ясування ситуації що склалася, нами було проведено анкетування серед студентів вишу. Ми звернулися до студентів з наступними питаннями: «При підготовці до занять чому Ви віддаєте перевагу Інтернету чи відвідуєте бібліотеку? Поясніть свою відповідь». 92% опитаних студентів висловилися в підтримку Інтернету, відмітивши при цьому, що інформація з Інтернету є більш зручною та доступною для отримання («Інформацію можна отримати не виходячи з кімнати гуртожитка», «Не треба чекати, довго шукати, щось заповнювати», «Це економія часу», «Інтернетну інформацію отримуєш відразу в електронному вигляді», «Це оперативніше, швидше», «Більше відразу бачиш пропозицій», «Інтернетну інформацію можна відразу обробляти, систематизувати, зберегти», «Інформацію з Інтернету отримуєш швидше, коли в Інтернеті немає потрібної інформації – я іду до бібліотеки», «На відвідування бібліотеки витрачається дуже багато часу – тому Інтернет» тощо). Разом з тим, студенти зазначають, що в разі відсутності інформації в Інтернеті, – звертаються до бібліотеки. Всі студенти відмітили, що інформації з Інтернету не завжди можна довіряти, отримані таким чином відомості потребують перевірки, тоді як бібліотечна інформація такої перевірки не потребує, оскільки достеменно відомо авторство джерела, на яке можна посылатися для аргументації. Всі опитані зазначили, що підручники отримують переважно в бібліотеці, тоді як решту інформації знаходять в Інтернеті, оскільки для підготовки до занять одного підручника буває недостатньо.

Як показує анкетування, всім опитаним відомо, що зараз бібліотеки представлені також і у віртуальному просторі, тобто певні бібліотечні послуги можна отримувати дистанційно. Про існування бібліотечних сайтів відомо 100% опитаних студентів. Практично всі студенти відвідували бібліотечний сайт свого навчального закладу (93% опитаних), і лише (44%) з них користувалися інформацією розміщеною на сайті. Останні повідомили, що «Це скоротило час на пошук необхідної літератури», «Я користувався сайтом для укладання списку літератури для курсової роботи», «Необхідно було подивитися наявність літератури» тощо.

Ми поцікавилися, чи користується попитом серед студентів бібліотечні сайти. Відповіді були наступними: «На бібліотечних сайтах дуже мало літератури в електронному вигляді, тому потрібні відомості шукаю в мережі», «Бібліотечний сайт можна використовувати лише як інформацію про наявну літературу, тоді як в Інтернеті можна знайти практично все», «Не завжди зручний інтерфейс бібліотечних сайтів гальмує доступ та отримання інформації», «На сайті бібліотеки не завжди можна скачати потрібну інформацію», «Бібліотечні сайти більше нагадують рекламу послуг, чим надають інформацію» тощо).

Ми поцікавилися у студентів, якщо їм не завжди зручно відвідувати бібліотеку, «Чи хотіли б Ви, щоб звичайні традиційні бібліотеки були замінені віртуальними?» Всі опитані одноголосно погодилися, що так робити не можна. Студенти пояснювали свої думки наступним чином: «Віртуальна бібліотека ніколи не зможе замінити звичайної», «Паперові підручники значно зручніші за електронні», «Бібліотека – це осередок збереження інформації в друкованому вигляді» тощо. Далі ми попросили назвати переваги та недоліки бібліотеки та Інтернету і порівняли отриману інформацію. Відповіді були наступними: «Інтернетна інформація доступніша, ніж бібліотечна», «За допомогою Інтернету інформацію можна отримати набагато швидше», «Інтернетну інформацію не треба переписувати», «Інтернетну інформацію зручніше обробляти», «На пошук інтернетної інформації витрачається менше часу», однак «Інтернетну інформацію необхідно перевіряти», «Інтернетна інформація може бути заражена вірусами»; «Тільки в бібліотеці можна отримати підручники та навчальну літературу», «Повнотекстові примірники або книжки великі за обсягом можна знайти тільки в бібліотеці», «З друкованими підручниками легше працювати, ніж з електронними, а взяти їх можна лише в бібліотеці», «Періодичні видання наявні лише в бібліотеці», «За допомогою каталогів легше шукати потрібну літературу», але «З окремими книжками працювати можна лише в читальній залі», «Дешевше роздрукувати інтернетну інформацію, ніж зробити ксерокопію в бібліотеці», «На відвідування бібліотеки витрачається багато часу», «Хотілося б, щоб більше інформації надавалося у відкритому доступі», «Важко на сайті бібліотеки отримати необхідну інформацію», «Дуже мало книг оцифровано», «На сайті можна ознайомитися з наявною літературою, тоді як за самою літературою треба йти до бібліотеки» тощо.

Як стає очевидним із відповідей, хоча інтернетну інформацію швидше і легше розшукати та обробляти, без бібліотечної інформації все одно не обійтися під час навчання. Тому, стає зрозумілим, що не можна ототожнювати Інтернет та бібліотеку. Під час навчання студенти користуються обома джерелами одночасно, хоча в процентному співвідношенні перевага віддається все ж таки інтернетній інформації. З отриманих відповідей ми також можемо зробити висновок, що сучасні студенти розуміють важливість і значення існування бібліотек, але бібліотеки навчальних закладів сьогодні не завжди спроможні задовольнити потреби своїх вимогливих користувачів.

Не можна не враховувати, що сучасний студент – це не просто відвідувач бібліотеки, це людина, що озброєна знаннями про інформаційні технології, комунікативні можливості глобальної мережі, особа, яка має навички роботи з комп'ютером, електронними приладами, Інтернет-ресурсами. Він більше ніж інші категорії користувачів є вимогливим до осучаснення бібліотечних послуг.

Ці питання не залишилися без уваги науковців. Так, визначенню місця бібліотек у сучасному віртуальному середовищі присвятили свої наукові праці Т. Берестова, О. Лаврик, Ю. Столяров, Я. Шрайберг та інші. Розвиток і впровадження електронного бібліотечного ресурсу в роботу бібліотек

досліджували Т. Павлуша, А. Чекмарьова, Л. Чуприна, О. Пашкова та ін. Використання Інтернет-технологій у бібліотечній справі стало предметом досліджень О. Опаріна, Є. Охезіна, Л. Філіппова та ін.

Однак, не дивлячись на значні наукові пропозиції, роботу, яка проводиться бібліотеками по впровадженню в роботу сучасних технологій, анкетування студентів показує, що бібліотеки ще знаходяться на проміжному етапі свого перетворення і не задовольняють в повному обсязі потреб користувачів.

Перший бібліотечний веб-сайт запрацював у 1993 р. у США, Україна приєдналася до цього процесу у 1996 р. З цього моменту почалася активна робота по створенню веб-сайтів. Заради справедливості необхідно відзначити, що на сьогодні бібліотечні сайти провідних вузів країни – це одні із найкращих бібліотечних сайтів. Причин тому кілька: наявність кафедр інформатики, а отже кваліфікованих фахівців, здатних організувати та підтримувати роботу сайту, зацікавленість керівництва в поширенні інформації про навчальний заклад, а отже формування позитивного іміджу та престижу та, найголовніше, це вимога і потреба студентів, головних користувачів сайту.

Аналіз діючих веб-сайтів бібліотек показав, що всі вони, як правило, розміщують наступний набір інформації:

- *загальна інформація*, що містить відомості про місце розташування, графік роботи, історичну довідку, обсяг фонду, кількість читачів тощо;
- *електронний каталог*;
- *відомості про платні та безкоштовні послуги*;
- *повнотекстові бази даних*;
- *нові надходження*;
- *комплектування*;
- *Інтернет-ресурси тощо* [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7].

Необхідно також відзначити, що останнім часом суттєво розширилися можливості бібліотечних сайтів освітніх закладів. Так, на сайтах можна знайти інформацію про різні конкурси, проекти та оголошення. Крім того можна відвідати віртуальні виставки. Корисною є інформація репозиторію, де у відкритому доступі в електронному вигляді можна знайти наукові праці викладачів, аспірантів та студентів навчального закладу [4]. Окремі бібліотеки перейшли на електронні читацькі квитки. На думку студентів, – це дуже зручно, оскільки в будь-який час можна подивитися свій формуляр, дізнатися про дату повернення літератури чи заборгованість. Неабиякої популярності набули онлайн-довідки, де користувачі можуть звернутися з індивідуальним проханням до працівників бібліотеки.

Самі студенти також помічають позитивну динаміку та оновлення. Про очікування від сайту бібліотеки ми спитали самих студентів. Відповіді і побажання були наступними: «Хотілося б більше інформації у відкритому повнотекстовому доступі», «Непогано б було б зробити відкритий електронний архів курсових та магістерських робіт», «Хотілося б, щоб бібліотеки співпрацювали між собою і можна було отримати інформацію із